

On ju nii, Pierre-Anthon? On ju nii?

“Mitte millelgi pole tähtsust. Ma olen seda juba kaua aega teadnud. Nii et pole mõtet mitte midagi teha. Ma sain sellest just aru,” väidab Taani koolipoiss Pierre-Anthon, kes ühel heal päeval ploomipuu otsa ronib ja keeldub sealt alla tulemast. Poisi klassikaaslased ei taha temaga kuidagi nõustuda ning otsustavad, et peavad poisi maksu mis maksab puu otsast alla saama. Selleks hakkavad nad usinasti koguma Tähendust, kuid lapselik tung sõbrale n-ö ära teha võtab üsna ruttu julma pöörde, kui mängust saab kinnisidee üksteisele haiget teha.

Olles lavastusest head kuulnud, ei tundunud see mulle tüüpilise n-ö noortekana, kuigi kirjelduse järgi võiks seda justkui järeldada. Noortekate põhiidee on just noortele selgeks teha, milline käitumine on aktsepteeritav ja milline mitte, mis on õige ja mis on vale. Alati on sellistes lugudes kannatajad ja kannatuste põhjustajad, kellest “halb” osapool saab karistada ning “hea” elab õnnelikult elupäevade lõpuni. Kuigi “Mitte midagi” võiks ka selle katusmõiste alla kuuluda, erines ta teistest sarnastest lavastusest paari lihtsa asjaolu tõttu - keskmes ei olnud mitte moraali lugemine, vaid tunnete väljendamine. Ühtki tegelast ei seatud halba valgusesse, ükskõik kui moraalselt valesti ta ka käitunud poleks. Tähelepanu ei pööratud ka mitte nii väga tegudele endile, vaid tegelaste sisetegevusele ja emotsioonidele pärast kordasaadetut. See kõik jättis vaatajale väga palju ruumi mõtestamiseks.

Tegelemine tugevate emotsioonidega on alati olnud keeruline. Veelgi keerulisem on neid emotsioone laval realistlikult edasi anda, kuid antud tükis said näitlejad selle ülesandega väga hästi hakkama. Kui tüki alguses oli tajuda lapselikku naiivsust, olid tegelased lõputseenideks kui üleöö mitu aastat vananenud. Näiteks Ursula-Marie (Maarja Johanna Mägi) tegelaskuju - publik nägi, kuidas armas vaikne koolitüdruk järk-järgult vaimselt puruneb. Stseen, kus Mägi enda hinge seest karjub, pani lausa ihukarvad tõusma. Ühest küljest tulenes see karakterile kaasa elamisest, kuid teisest küljest ka üllatusest, et Ursula-Marie nii valjut häält teha suudab. Sarnane liin jooksis läbi ka Frederikust (Jaanus Tepomees) - üdini heast ja kuulekast poisist sai lõpuks see, kes kaaslastele kõige karmimaid ülesandeid jagas. Kuigi mulle tohutult meeldis, kui silmnähtavalt palju tööd näitlejad oma tegelaskujudega olid teinud, ei

olnud kõik situatsioonid väga usutavad. Mitte kuidagi ei suutnud ma uskuda, et tegu peaks olema seitsmenda klassi õpilastega. Nii tegelaste käitumismaneer kui ka välimus meenutasid pigem abituriente. Samuti võiksin nuriseda laulu üle, mis tüki teises pooles esitati, sest koosseisu inglise keele hääldusest oli keeruline aru saada.

Lavastaja Johan Elm on ühes intervjuus öelnud, et me oskame väga harva tähele panna elumuutvaid hetki, ise veel nendes hetkedes olles, aga kui võtta ette kellegi teise lugu, on see võimalus olemas. Mind intrigeeris väga, kuidas Elm oli seda mõtet järgides publiku tüki “sisse lavastanud”. Pealtvaatajad täitsid tüki mitmeid rolle: klassitais õpilasi, suvalised möödujad tänaval, Frederiku naabrid ja isegi Pierre-Anthon (Johan Elm) ploomipuu otsas. Eriti huvitav oligi just Pierre-Anthoni tegelaskuju, sest kohati ei olnud tajutav, kas tema on üks meie seast või oleme meie kõik tema. Väga oluline roll oli sellise emotsiooni tekitamisel lavaruumil. Nimelt olid kõik sündmused paigutatud ruumi keskele, mis võimaldas lava kolmest küljest näha. Lavakujunduses avaldas muljet ka see, kui tehniliselt kõik läbi oli mõeldud. Lihtsate liigutustega kujunesid siledast pinnast lauad, panipaigad ja isegi rist.

Oleks Pierre-Anthon puu otsast alla tulnud, oleks lugu lõppenud esimese kotitäie asjadega, mis lava keskele kokku kuhjati. Siis oli sellel kõigel veel tähendus. Tähendus seisneski ühises eesmärgis. Kuid “oleks” on üks väga paha poiss. *The point of no return* jõudis kätte siis, kui värviline kuhi suvalisi esemeid topiti musta kotti ja asetati teiste süsimustade asjade juurde tegevustiku taustale. Kuni selle hetkeni oli tegelastel Tähendus olemas. Tähendus oli lihtsalt tunne või emotsioon, mis seostus nende esemete ja mälestustega. Loobudes mälestustest ei tekitatud mitte Tähendust, vaid mõrvati tunded. Siiski saavutasid tegelased oma eesmärgi - nad said Pierre-Anthoni puu otsast alla. Ja kas pole mitte irooniline, et kõik ei juhtunud mitte tänu Tähendusele, vaid Tähendusetusele? Pierre-Anthon tuli alla pärast seda, kui tegelased olid oma sära kaotanud, kui kogu Tähendus oli kadunud, kui nad ei mõelnud enam poisi peale üldse.

Absoluutset tõde pole võimalik vägisi leida. Kui midagi liiga sügavalt mõtestada, kaob mõte hoopiski ära. Seega on kõrgeim teadmise vorm teadmatus. Tähendus ongi kõigel, millest me ei tea mitte midagi. “On ju nii, Pierre-Anthon? On ju nii?”

Nimi: Jaana Sommermann

Kool: Hugo Treffneri Gümnaasium